

CURENTUL

ROMÂNII SEMNEAZĂ

SAPTAMANAL DE ORIENTARE POLITICA SI SPIRITUALA

ANUL I, Nr. 13.

Director: MIHAIL STELESCU

Apare JOIA

«D. M. Ostrowsky, ministrul Uniunii Sovietelor a făcut aseară o vizită la redacția noastră... a urmat o discuție al cărei subiect l-a format realitățile politice de azi: concepția de extrema stîngă, al cărei reprezentant este ministrul Sovietelor și cea de extremă dreaptă militată de d. Pamfil Șeicaru, directorul nostru. La urmă s'a servit o gustare, închinindu-se pentru... propășirea celor două țări». (sic!).
(Din «CURENTUL»).

M. Ostrowsky – Trăiască dreapta!
Pamfil Șeicaru – Trăiască stînga!

Semnează :

Panait Istrati, Mihail Stelescu, Const. Caragea, Sergiu Lecca, Dem. C. Milozi, Const. Barcaroiu, Paul Bărbulescu, S. Bejan, Mircea Mateescu, Ion-Aurel Manolescu, J. Corbea și Alexandru Talex

SPORT -- CRONICI -- MARGINALE

8 pagini

■ JOI 28 FEBRUARIE 1935 ■

2 Lei

Cooperatie ori politicianism? Ceva despre teatrul radiofonic

Nu știu cum e organizată agricultura altor țări și nici care e gradul de cultură a muncitorilor agricoli de pe alte meleaguri.

Statisticile arată însă, că țări în condițiuni inferioare situației noastre geografice prosperă pe zi ce trece, în timp ce la noi agricultura e într'un mereu impas.

În numerele trecute ale «Cruciadei» am arătat că:

80% din populația țării sunt plugari.

Avem 3.834.153 proprietari de pământ din cari 84% au proprietăți sub 5 ha — minimum de existență pentru întreținerea familiei unui sătean.

Statul operează asupra agricultorilor o fiscalitate excesivă.

Guvernanții prin măsurile care le iau, în loc să ajute real agricultura, își fac din programele ce aduc, un nou mijloc de căpătuală, în dauna muncitorului agricol, în dauna economiei naționale.

De aceea, am dat ca unică soluție:

Organizarea satelor pe baze cooperatiste și depolitanizarea lor.

Pentru aceasta ar fi necesar ca: satul să nu mai fie cărmuit de primari colorați politic ci gospodărit cinstit de un fruntaș agricol, de un agronom care prin exemplu viu să înfăptuiască — după posibilitățile fiecărei regiuni — adevăratul sat model.

Preotul și învățătorul să nu mai facă politică, ci îndepărtați de veninul parvenitismului politic, să conlucreze mână în mână cu agronomul la valorificarea produselor sătești, creind cooperative de desfacere și consum cari să ferească pe viitor săteanul de plaga intermediarului veros.

Aceasta, cred, e singura cale pentru promovarea intereselor agricultorilor noștri. Sunt sigur că deși — pentru moment — satul cooperatist pare utopic, într'un viitor apropiat se va ajunge tot la el, cu toate că evenimentele de ultimă oră îi sunt potrivnice.

*

Nici un om de bună credință nu poate contesta realitatea înfăptuirilor cooperatiste — înfăptuiri datorite numai autonomiei cooperativei.

Cu toate acestea — și poate tocmai pentru faptul că acțiunea cooperatistă nu este la cheremul politicianismului — ea este sistematic ostracizată.

Cooperatiia — singurul bun, singura nădejde a nenorocitului mic producător nu a fost nici când, cu nimic ajută, real. Căci toate concesiunile de exploatare și desfacere a produselor și bogățiilor Statului: tutun, sare, spirit, păduri, pescării, stațiuni balneare, etc., sunt date exclusiv economiei capitaliste — reprezentată foarte adesea prin intermediari de un românism aproximativ.

Ce i se putea da cooperativei, celor 6 milioane locuitori grupați în jurul celor 10.000 unități cooperatiste?... — Tot. Ce i s'a dat?... — NIMIC.

Mai mult încă, deși cooperatiia nu poate obține nimic din ceea ce i-ar putea ajuta ajungerea prosperității, în ultimul timp s'a mai văzut și atacată de către acei guzani cu joben, frac și ghete de lac, cari și-au făcut o meserie din politică și un venit din cașcavalul tuturor consiliilor de administrație.

Ultimile ședințe ale Camerei sunt pildă vie a celor ce afirmă căci deși legea cooperativei — așa cum e în vigoare — este bună, pentru că încorsetată cum e, — în paragrafe precise —, nu permite amestecul politiceii în opera de înfăptuiri, ajunșii de azi trecând peste toate comandamentele interesului obștesc, au căutat s'o doboare și s'o înlocuiască cu o ficțiune în care politicianismul să fie atotputernic.

Simulacrul încă n'a fost posibil și nici nu va fi, căci se va lovi totdeauna de granitul înfăptuirilor rodnice — peste care nu se poate trece.

Pentru îmbunătățirea situației micilor producători, pentru o cinstită valorificare a tuturor bogățiilor țării, pentru prosperitatea economiei naționale *cooperatiia trebuie pusă în afara luptelor politicianiste și ajutăată real.*

Un prim pas trebuie făcut prin luarea tuturor bogățiilor țării din ghiarele capitalismului dubios pentru a fi predate spre administrare cooperativei naționale.

Un al doilea pas trebuie făcut prin atașarea la marea mișcare cooperatistă, a tuturor preoților, învățătorilor și agronomilor dezbărați de năravuri politice.

Numai astfel statul național va fi o realitate — numai astfel munca și avuția românului vor fi drept prețuite. Numai astfel statul nu se va prăbuși odată cu prăbușirea capitalismului.

Politicianismul trebuie să moară, odată cu capitalismul internațional.

Viitorul e numai al cooperativei naționale.

S. BEJAN

● **NU fragilitatea vârstei și violența răcnului sint o dovadă de tinerețe, ci puterea de abnegațiune și gradul de conștiință al drepturilor și datorii cetățenești.**

● **ANTISEMITISMUL patriotardului Edouard Droumont a dus Franța la «Aface-rea Dreiffus», care apoi a degenerat într'un triumf al demagogiei, origină a tuturor staviskiadelor radical-socialiste contemporane.**

● **DEBARASAȚI-VĂ de cuvintele: «dreaptă», «stângă», «democrație», «dictatură». Numai șarlatanii pretind, că le mai iau în serios.**

● **LA «fronturile comune», pe cari teroarea roșie le organizează în toate țările, zise democratice, noi trebuie să răspundem cu FRONTUL ROMÂNISMULUI.**

Transmisiunea duminicalelor piese, cu care ne-a obișnuit de curând *Societatea română de radio-difuziune*, aduce cu sine, nu doar înfăptuirea unui punct de program, dar, corelativ, un lanț de deziderate și de propuneri.

S'au spart și la noi zările — tardiv, așa cum ne gândim noi de altfel la orice realizare care pe aiurea se consumă copios de multă vreme — și, de bine și de rău, ascultăm odată pe săptămână cinci-zece de minute teatru radiofonic.

*

Este de observat că în alegerea pieselor sortite microfonului — simțul artistic trebuie să se atenuze în fața imperativelor de ordin tehnic, care — bucățile transmise până acum stau mărturie — poruncesc selectarea nu a pieselor remarcabile prin valoarea lor literară — dar a acelor ce satisfac mulțumitor anumite cadre fonice și totodată se mulează mai umilitor unui prevăzut spațiu de timp.

Așadar condiția teatrului radiofonic este mărturisit și necesar mediocră scomptând doar pe efectul imediat și pe circuitul de minoră satisfacție ce poate trezi.

Până la ce punct trebuie să spunem că prezentarea unei asemenea audiții este analoagă aceleia pe care o culegi din vizionarea unui susținut film de cinematograf sau din temperatura ce-ți inflige un îndrăcit tempo revuistic?

Poziția conducătorului unei trupe de teatru radiofonic oscilează gimnastic și penibil de avântat între artă și hedonism.

Prin faptul că se extinde și asupra teatrului posibilitățile dinamice ale cinematografului; că se ia drept admisă latitudinea de a purta conflictul dramatic în diferite puncte suficient de depărtate între ele — similitudinea dintre factorii de succes și de atracție ai filmului sonor și teatrul radiofonic apare frapant afirmată.

Cred că este suficient să poziționăm teatrul radiofonic și filmul sonor pe acelaș plan de realizări — pentru că să-l definim pe primul prin cel de al doilea, recte să-i evidențiem caracterul prevalent: plăcutul.

Iar când televiziunea va fi un fapt introdus, nu știu cum s'ar putea înlătura criza ce va băntui peste înmuguritul teatru radiofonic, nu văd cum i s'ar putea sustrage acuzarea că este perfect inutil și necesar substituibil scenei sau filmului.

(Dealtminteri sunt convins că un veritabil actor nu face decât să consimtă voluntar la atrofierea propriilor lui resurse de interpretare, atunci când schimbă scena pentru studio: teatrul radiofonic nu poate forma talente dar — pentru ca să viețuiască — parazitează asupra acestora, supunându-le unei lente eroziuni și de formări).

Pe de altă parte imixtiunea factorului receptiv se vrea deasemenea operantă și luată în seamă, mai vărtos decât în orice altă manifestare artistică.

*

D-l Mihail Ralea evidențiază odată în opera lui Marcel Proust caracterul subtilității. În acelaș loc, această valență era elucidată prin factorul rașei, respectivarea ebrai-

că. (Se știe, că mama lui Proust a fost evreică).

Subtilitatea. Un cuvânt suficient de cuprinzător dar totodată perfect adaptabil humorului... (Se vede că subtil este calificativul salvator de care se folosesc toți neputincioșii intelectuali suspendați hiperbolic între a-și recunoaște insuficiența cerebrală sau... a taxa comod, la umbra ocrotitoare a unui cuvânt).

Ce legătură se poate întinde între subtilitate și teatrul radiofonic?

Eu cred, una foarte videntă.

Subtilul nu este atributul cu dimensiuni adânci. Deși usajul însului sferotodot îl reclamă ca atare.

A asimilă subtilul „profundului” — este un indiciu, că vrei să te descarci într'un fel nerușinos de gândul pe care nu-l pricepi dar în fața căruia ești adus să judeci de cine știe ce curioasă întorsătură a hazardului...

Omul care se poate organic prevala de subtilitate¹⁾ nu dovedește facultăți de pătrundere, de statornicitate sesizare și stabilă ancorare a spiritului în realități.

Insul subtil nu sondează realitățile dar le angajează, conformându-le sensului și finalității la care premeditează să le adapteze.

Se înțelege că în fața scopului escamotat dar transparent, *abstracțizarea*, speculația, sunt înjugate cadrelor pe care individul subtil le intenționează înfăptuite.

Despre un creator de artă numai impropriu și inadvertement se poate zice că este subtil.

Un realizator — un maestru al mijloacelor și al coordonatelor — nu poate fi decât un om subtil.

Pe când artistul desbate o emoție (consumându-se), realizatorul subtil o scomptează, îi minează și îi calculează explozia — care nu poate fi decât imediată, de efect isbitor — dar fatal inconsistentă și lesne vaporizată de timp.

Un regizor radiofonic este un realizator în spiritul de mai sus.

Dealtminteri, după cum remarcăm din primele rânduri, materia însăși asupra căreia va avea de

1) Evreii sunt aucestral subtil — cum observă M. R.; aceasta nu probează profunzime de spirit, ci ușurătatea de a mlădia asperitățile cotidiene, de a toci spini socialo-economici. Nervul financiar al Evreilor nu mai are nevoie să fie reamintit. D-l Ralea nu are dreptate când socoate subtilitatea un caracter al operii lui Proust. Vom reveni asupra acestei chestiuni într'o rubrică viitoare.

● **ROMÂNISMUL este egalitatea de drepturi pentru toți fiii acestei țări și zidul de care trebuie să-și spargă capetele oricine ar încerca să ne îngenuncheze.**

● **ASTAZI, toate organizațiile folosesc numai organizatorilor. Muncitorul conștient, de mîine nu va mai tremura în fața dictatorilor ziși «tovarăși».**

● **UZINA și UNIVERSITATEA sint astăzi două tiranii deopotrivă de nedrepte cu cei slabi. Lucrătorul și studentul trebuie deci să-și dea mîna, ca să se scuture de «dinastiile» cari terorizează munca manuală și cea intelectuală.**

lucrat (:piesele „radiofonice”) noră calitatea artistică.

Astfel că atât datla cât și materialul pe care-l subțiază fiind tuate în sfere echidistant anarțiste și de ordin declarat similar, ori nepotrivire „intimă” este dela ceput exclusă.

Osebit de acrobație și subtilitate, conducătorul unei trupe radiofonice trebuie să mai aibă un cuatum de... *mercantilism*. „Flair” pieții, al gusturilor și preferințelor majoritare, intuiția cât mai exactă a motivelor ce se consumă frenet în stradă — sunt indicii pe care regizorul le adulmecă din cabina de control de la Radio.

Având de atins în primul rând efecte fonice, cunoașterea leitativul citadin la ordinea zilei, trebuie să-i ajute ca să le facă auzi necaduce, lipsite de vetustatea — între timp — a putut acoperi tonul piesei selectate pentru reprezentăție.

Și când atâtea caractere ce desfida arta condiționează „reusita audiției, când ceiace percepem aparat este rezultanta unor mijloace de efemeră realizare — care concură tot atât de riguros, ca de nefast asupra materialului artistic incipient (în cazul când acesta a existat) — se mai poate vorbi de artă, — așa cum pretinde înțelesul înalt al cuvântului teatru — atunci când acesta este circumscris în parelour radiofonice? Care, — cum mult pot delectă, — după cum regizorul intrunește, în coeficienții mai scăzute sau mai crescute virtuțile de care vorbeam.

Adio, artă!

*

Despre ceiace s'a transmis la Radio-București până acum, se cuvine să însemnăm un cuvânt bun. Nu pentru bucățile ce au fost alese. Exceptând „Operație la inimă”²⁾ — am cunoscut doar subiecte desorganizate și banale, susținute inanitic și la suprafață.

Destoinicia actorilor de la trupa Radio — pe care, cerem societății să-i facă prezențați la microfon — este cu atât mai de admirat cu cât se împletește cu sacrificiul pe care îl fac cu talentele lor, poate ingrat retribuite de conducătorii societății noastre de Radio-Difuziune.

MIRCEA MATEESCU

2) Gemătul bolnavei admirabil redat, tot atât de inteligentă interpretarea doctorului chirurg. Am dori să le cunoaștem numele.

● **NOI muritorii sintem mari, nu pentru găsirea unui gînd într'o zi de noroc, ci pentru urmărirea într'o mie de zile, și cu și fără noroc, a gîndului unic, care stă la temelia oricărei vieți create.**

● **UN popor care se încredințează unor mediocri, se sinucide.**

● **«PUTINȚA de a trăi noi înșine în sufletul altuia, e singura adevărată valoare omenască».**

● **CÂND cineva vă întreabă cât sinteți de instruit, întrebați-l cît e de cinstit.**

Pe marginea „scrisorii unui muncitor”

Panait Istrati

problema în felul de mai sus, nu mai aparține clasei sale și cu atât mai puțin metodelor de luptă marxiste.

Această scurtă și simplă tânguire conține în germene toate elementele de descompunere ale psihologiei marxiste și ridică problema destinului omenesc la o înălțime, unde soluțiile sunt aproape cu neputință de întrevăzute.

Intr'adevăr, marxismul, invincibil în domeniul legilor economice care conduc omenirea, s'a dovedit de o ignoranță fenomenală pe tărâmul cunoașterii sufletului omenesc. Din cauza acestei ignoranțe, el nu admite nici o concluzie pesimistă, oricari ar fi înfrângerile, pe care le suferă clasa muncitoare, de aproape o sută de ani de când se poticnește neîncetat, lăsându-se pradă tuturor experiențelor și mai ales tuturor intereselor personale ale episcopilor marxisti experimentatori.

În materie de suflet, marxismul e un butoiu al Danaidelor în care speranțele omenesci trebuiesc turnate cu găleata la infinit.

A trădat generația lui Marx? Ce are a face?! Vina nu e a butoiului. A trădat generația lui Bebel? La fel! A trădat generația lui Lenin? Idem. Trădează acum în Rusia, generația comsomolilor în vârstă de 20 de ani, sprijinind stalinismul creator de alianțe militare universale? N'are nici o importanță. Tu, clasă muncitoare, nu te îndoi o clipă de soliditatea doctrinei, tu continuă să torni speranțele tale seculare în butoiul fără fund al dezrobirii marxiste.

Oboseală? Dezamăgire? Indoială? Revoltă sufletească? Desgust de-a mai servi de carne de experiență tuturor protopopilor marxismului?

Interzis! Acestea sunt slăbiciuni burgheze. „Muncitorul conștient” trebuie să toarne mereu în butoiu, fără să se uite la rezultat. Asupra rezultatelor, se însărcinează sinodul să dea comunicate.

Cât privește acțiunea din lagărul dreptei, despre care prietenul Mihăilescu vorbește cu aceeași dezamăgire, nețâgăduit, și acțiunea acestui lagăr e osândită la același insucces, cu toate prelinsele succese și promisiuni de viitor ce se trâmbează din țările unde dreapta conduce destinele populației.

Deci, cum bine spune Mihăilescu, ori încotro te-ai întoarce cu fața, aceeași nenorocire te pândește. Nici o speranță de ameliorare a vieții omului necăjit nu se mai întrevede la nici un orizont.

Dar aceasta nu e decât o latură a răului. Atâta timp cât muncitorul era liber să lupte sau să nu lupte pentru o năzuință, să adereze sau să nu adereze la o mișcare, soarta lui nu atinsese culmea nenorocirii, căci el putea cel puțin să-și spuie: „La urma urmei, duceți-vă la dracu, și unii și alții! Eu am să-mi văd de sărăcie — și ce-o mai fi, vom vedea!”

Această fericită epocă am trăit-o eu și toți cei ca mine, sub regimul unei democrații quasi-universale, când puteai să dispui de persoana ta, să umbli tot pământul fără pașaport și să găsești de lucru ori de câte ori erai hotărât să execuți orice muncă. Astăzi, însă, munca, toate muncile, au devenit o fericire mai rară decât iinerețea și sănătatea, iar democrația universală s'a urcat ea singură pe dric, de unde ciocli ei decretează stări de asediu, cenzuri și cel mai absurde și mai fanteziste remedii economice, care restrâng puțința de-a vieții până a o rezerva unei infime familii de privilegiați.

De unde vine acest faliment al democrației și al tuturor libertăților dinainte de război?

Doi sunt cauzele, deși de fapt ele se confundă:

1) Izbucnirea teroarei roșii care, propagată cu imensele mijloace ale unui stat ca Rusia, amenința, imediat după război, să cuprindă tot pământul. Acest pericol a înspăimântat burghezia liberală și chiar democrația socialistă. Reacțiunea, am văzut-o: unele țări au răspuns cu fascism integral; altele, au început să îngrădească libertățile, reducându-le pe alocure la o dictatură deghizată, cum e cazul la noi.

2) Criza economică. Această criză se datorește desfrâului de libertate cu care regimul democratic a înțeles să practice sistemul trusturilor infometătoare de populații, precum și acea autarhie, care obligă pe cefățean să plătească un articol „național” de trei ori mai scump și infinit mai prost, decât acela care i se oferă de peste graniță.

Astfel am ajuns ca, pe de o par-

te, milioane de oameni să îndure foamea și toate celelalte lipsuri, în vreme ce cantități uriașe de articole necesare existenței se distrug, numai ca să menție prețurile ridicate, spre fericirea câtorva magnați și a celor cu cari ei guvernează lumea în chip... democratic.

Această stare de lucruri obligă omenirea să aleagă între comunism și fascism, singurele regimuri cari nu mai tolerează sistemul economic al bunului plac și care pretind să ne vindece de toate relele prin dictatură economică.

Cum ne vindecă, o vedem în țările în cari dictaturile de stânga și de dreapta sunt în vigoare de la război încoace. Nu numai că nu vindecă nimic, dar mai suprimă și dreptul sfânt al omului necăjit de-a trimete la dracu pe toți doctorii economici și de-a și vedea de sărăcie, uneori luându-și lumea în cap — așa cum spuneam mai sus.

Iată deci culmea nenorocirii. Muncitorul e forțat să aleagă între cele două terori cari se impun azi peste tot pământul. A voi astăzi să fii democrat și să dispui de tine, este tot atât de absurd ca și cum ai voi să fii bogat, când tu mori de sărăcie.

*

„Ce e de făcut?”

Pentru moment — un moment care va dura cine știe cât — nu mai e nimic de făcut. Omenirea merge spre o suferință din ce în ce mai crâncenă, fie că va domina comunismul, fie că va domina fascismul, căci atât un regim cât și celălalt, nu va consimți să hrănească (amară pâine!) decât pe omul care va abdica la orice spirit de dreptate și va urla cu lupii.

Iar cine se va încăpățâna să nu urlă cu nici un fel de lupi, va păți ca mine, care, ne mai aderând la nimic, (adică, ne mai susținând nici o tabără), am ajuns să-mi dărâm o situație dintre cele mai de învidiat și — minat de o boală care nu iartă — să fiu în curând nevoit să trăiesc din mila cuiva sau să-mi pun capăt zilelor.

Se prea poate să optez pentru cerșetorie, dacă viața și scrisul vor continua să mă intereseze. Cerșetorul e un om stăpân pe conștiința lui, ca și hoțul, iar umilința ne este recomandată de toate înțelepciunile divine. La urma urmei, sunt creștin.

PANAIT ISTRATI

CARNET

Se împlinesc în zilele acestea, hărăzite numai înfrângerilor, o sută și cincizeci de ani de la biruința răscoalei lui Horia. Un veac și jumătate dela moartea frântă pe roată a celor trei chinuți martiri ai răscoalei. Un veac și jumătate dela revoluția pornită din durerea și pumnii unor oameni pe care îi irosise asuprirea.

Pentru că, fără indoială, răscoala de atunci, dela 1784, a fost prima DOVEDIRE de nețâgăduit, a conștiinței românești. A fost primul gând de afirmare atunci, în nesiguranța și clătinarea vremilor, a dreptății și a credinței românești. De aceea, dincolo de buciama-

rea măreață din deal în deal și din vale în vale, a luptei pe viață și pe moarte, dincolo de sfârșitul frânt pe chinul roței al celor trei conducători, să căutăm adevărul și biruința răscoalei. Să căutăm, cu alte cuvinte, să înțelegem — așa cum se dorește înțeleasă — jertfa tuturor morților dela 1784: ca o primă afirmare în mersul timpului a țărânului. Ca o primă treaptă urcată pe scara luminii de pasul greu și cinstit al acestui țaran român, socotit până atunci ca un animal în care nimic nu era energie și voință proprie.

Prin răscoala dela 1784 țaranul român a înscris în cartea vremei

prima pagină a ridicării lui. Și a înscris-o numai și numai PRIN EL. A înscris-o dur, brutal, așa cum pumnul și sângele lui au fost în stare s-o facă. A dovedit prin ea că dincolo de goana și truda după pâine, în mușenia și dârzenia lui trăește întreaga frământare a strigoilor istoriei pe care o poartă în el, în sângele și în crucea lui.

Se sărbătorește revoluția țărănească dela 1784. Au vorbit și vor vorbi oameni care vor căuta în lupta de atunci a răscoalei, SCOPUL. Il vor explica și-l vor proslăvi. Trăim zile în care plutesc deasupra amintirii celor frânți pe roată, corbii inutili ai vorbelor goale. Trăim zile de clopnesc și vânturător prinos. Cu lacrimi de cro-

codili conducătorii de azi ai României Mari pling singele și moartea unor oameni care n'au murit din patriotism ci din nevoe!

Să căutăm, să poposim cinstit, așa cum se cuvine, lingă aducerea aminte a celor mai chinuți viteji ai trecutului românesc. Să căutăm să ne ridicăm peste vrajba noastră cea de toate zilele și, pentru odihna lor cea veșnică să ne închinăm ruga noastră de azi. Pentru vremea lor întinată și înfrățită cu pământul să ne plecăm regretul nostru de astăzi și de totdeauna. Pentru dureroasa înfrățire a sufletelor lor cu cerul, să dăruim tristețea dureros de sinceră a lacrimilor...

ION-AUREL MANOLESCU

De când colaborez la Cruciada, nu ca să vorbim ca Vremea — de când sunt „iar la modă după cum vine”, încep iarăș să găsesc în ziarul meu scrisori din lumea muncitoare. Luate în ansamblul lor, aceste scrisori nu permit să se ajungă la nici o concluzie, adică nu pot să spună nimic complex, din care să se deducă ceva pentru sau contra unei idei, unei acțiuni. Sunt divinate lipsite de substrat politic și de interes general. Fiecare din ele desvăluie necazul lui personal. Cei mai mulți termină, cerându-mi cărțile.

Rareori câte unul mă înjură sau mă mustră că nu sunt „serios”, că am fost „niciodată serios”. Aceia își trădează lagărul. Mai ales cățeanul, care-mi reproșează lipsa de seriozitate, mă ajută să-mi revin aminte cât de veche e această meteahnă a mea, care era și a Ștefan Gheorghiu, ca și a lui Costică Mănescu.

Toți trei eram considerați, — pe lângă pontifii socialismului român și coteii lor, — ca niște elemente serioase, fiindcă de multe ori ne încurcam socotelile — socoteli cântec — iar uneori mergeam chiar până a le da de gol mârșăvii intrigi, cari pe atunci, e drept, nu aduceau mari neajunsuri pe canal muncitorimii, dar cari de la război încoace au dus clasa muncitoare de răpă, dezbinând-o într-o mârșă și una de fracțiuni.

În ce mă privește — nefiind militant și neținând să fiu — n'am avut să sufăr de ostracizarea pe care ne-o aplicau serioșii mișcării, și mă nădărnicesc. Dar răposatul Ștefan Gheorghiu, precum și multă vreme Costică Mănescu — cândoi, suflete devotate mișcării — cari nu puteau trăi o zi fără să se gândească la cot cu muncitorii — au cunoscut piedici și umilinți cari, și unul l-au dus la groapă, iar din celălalt au făcut o epavă umană, și Mănescu a desfășurat o activitate și a dat dovadă de o cinste care trebuiau să-i asigure un loc de frunte în conducerea destinului clasei muncitoare, rămasă azi pe mâna avocaților și „revoluționarilor” cașcavalagii, unelte docile ale mâinilor guvernanților noștri.

Presă de provincie

Pentru intelectualul, ciocnit de tilcul vieții omeneste, exprimarea nu mai îndeplinește rolul fizic al unei descărcări sufletești. Cuvântul este pentru ei, un ce incoherent, incert și nepuțințios dinaintea mării iluminări interioare, care rămâne, astfel, necomunicabilă.

Asemeni suflă, deși necesare omenirii prin frumusețea refuzării lor, rămân singuratice consumatoare ale unor înțelesuri strict individuale. Intre ei și colectivitate rupindu-se continuitatea sufletească și echilibrul de forțe.

Rezultă de aci, nevoia unui intermediar, care să împace extremele, evitând sistarea progresului uman. Acest intermediar este PRESA. Și are rolul de a pregăti sufletul masei, a-l asana moral și a-l evolua către calea înțelegerii valorilor supreme.

Deci presa joacă unul dintre cele mai mari roluri în existența unui neam. De ea depinde indicele de potență sufletească, iar de calitate și cantitatea ei, gradul de cultură și orientare spirituală ale unui popor.

La noi, presa, spre exemplu, conturează geografia noastră spirituală. Cum arată această „geografie”, nu e locul să discutăm aici. Om pune numai problema presei de provincie, atrăgând în discuția noastră nu cotidienele ci periodicele.

Intre un cotidian și periodic, diferența este flagrantă. La un cotidian lupta spirituală este mai grea tocmai prin balastul condimentelor cotidiene. Afară de aceasta, ziarul e prin organicitatea sa, efemer și limitat-informativ.

Cu totul altfel, stau lucrurile cu un periodic. Acesta înseamnă sinteză și creare de drumuri noi. Timpul și preocupările lui sînt pur analitice, iar rostuirea evenimentelor se face după un criteriu, care presupune un principiu de apăsare, destul de subtilizat. Un periodic nu poate publica decît realități spirituale sau IDEI, cari modifică istoria spirituală într-o epocă. Dealtfel, periodicul se naște din nevoia unei sistematizări în gândirea unei epoci. Forma exprimării este documentar-analitică, iar miezul va fi agitat în virtutea unei obiectivități sacrosancte. Materialul omenesc, care-l redactează trebuie să fie cinstit sufletește, cu concepție bine formată asupra lumii și vieții, și însfârșit îmboldit de o chemare de dincolo de organicitatea vieții.

În concluzie: presa periodică este documentul fidel analitic, și obiectiv al spiritualității dintr-un timp. Ea sistematizează, lămurește științific și îndrumază cinstit sufletul colectiv al națiunii.

Spiritual, presa periodică are aceste funcțiuni, ca ale cărții.

*

Ce-ar trebui să fie la noi presa periodică? Un front al spiritualității acestei țări. Laborator suprem al experiențelor tuturor rețelilor cari ne anarhizează viața publică de azi. Fiecare periodic să însemne poziția precisă a militanților cutărei idei. (Menționăm MILITANȚII PENTRU IDEE, nu pentru UN REGIM). Gruparea aceasta de forțe, fiecare soli-

Brincus

Portret

oare în punctele lor de vedere, să ofere aspectul unei clarități, în așa fel ca la un moment dat să știi încotro te poți orienta.

Ce avem însă? Parodie. Presa din Capitală salahorește de dragul cutărui regim, care-i plătește luxul hirtiei sau al clișeeilor. Cea de provincie — cu oarecari excepții — salahorește cutare partid, îndopînd sufletul oamenilor cu articole electorale și aculturale.

Din gazetele pe care le primim la redacție cu excepția a 2-3, toate sînt prost tipărite, fac politică și cancanuri de mahala, ignorînd metehnele sau comorile sufletești ale neamului acesta.

Ne lipsește presa care să reconstitue potențele sau scăderile, pe provincii, ale neamului. În afară de aceasta, presa provinciei trebuie să se independentezeze odată de Capitală. Trebuie largite orizonturile, discutate problemele internaționale și căutarea soluțiilor tuturor rețelilor spirituale de care suferim.

Rezoluțiile sau ameliorările vieții omului nu le-au făcut niciodată politicienii sau anonimii. Ci intelectualii prin scris și vorbire. Se cuvine ca atare o grupare a forțelor pe nuanțe, o luptă inter-idei (nu inter-oameni) și adevărul care va birui să-l împămîntenim. Să-l trăim cu singele și jertfa confortului căpătuirii burgheze.

Inițiatorii gazetelor provinciale ar trebui să-și dea seama că o gazetă nu înseamnă nici ambiție sau epătarea șefului, ci o ATITUDINE spirituală. În acest sens vicața regiunii trebuie proiectată prin prisma atitudinii sincere a scriitorilor, judecată și soluționată. În afară de aceasta presa de provincie are nobilul și istoricul scop de a ne unifica sufletește, prin conțribuții folclorice, popularizări descriptive, schimburi de intelectuali, anchete, excursii... Toate acestea sînt deziderate vitale pentru neamul ăsta căruia nu-i va con-

veni nici o politică, decît a CINSTEI, a LIBERTAȚII și A MUNCII.

Ar trebui să luăm ca exemplu dela străini, relativ la ceace se străduesc în mijlocul nostru. Sașii spre pildă au un periodic „Kling-sor”, cum n-avem noi și au prea multe ei.

ALEXANDRU TALEX

Publicații vinovate

A scrie în Țara Românească este tot ceace poate fi mai greu; a publica, însă, este o diletantă realitate, la îndemîna oricui. De aceia am ajuns ca în ultimul timp să înregistrăm o serie fantastică de publicații, colecții, edituri și broșurele — de autori, autoare și pseudonime dubioase, afișate pe toate gardurile, trâmbițate pe toate străzile și vărâte cu ingeniozitate uimtoare ori-unde porțița de accepțiune amenință să se lărgească haotic.

Toată lumea este dornică să-și frămînte gândul, să-și infioare simțurile odată cu nenumăratele eroine și eroi, descriși în celebrele colecții, atât de literar intitulate: celor 15 lei, 12 lei, 5 lei... lei... lei!...

Aceste publicații au reușit să-și formeze o opinie favorabilă în fericita noastră țară. Are o armată de cetitori, recrutați din masa celor mai variate profesii și stări sociale. Rafturile bibliotecilor se indoaie gata să se prăbușească sub povara, mereu în creștere, a cărților cu scoarțe roșii, cu reprezentări cinice, cu zămbete mefistofelice. Cărțile au pagini multe și sunt la îndemînă.

Cititorul se retrage în locuri comune, pentru a-și concentra atenția și parcurge sute de pagini — cu ochii luminați de scânteii stranii, cu nervii încordați, cu pulsația accelerată.

La fiecare pagină întâlnești per-

FRUMUSEȚE

Părinții mei n'au ce mânca...
Și zău că e frumos să vezi așa ceva
Când stai între grădini și abator...
Și totuș au muncit în viața lor
Că unul și-a pierdut un ochi, iar altul un picior...
Dar asta e cu totul altceva.

Iată de frumos să-i vezi pe amândoi
Niște biete umbre cu aspect, de strigoi
Și totuși totdeauna atîta de cumiți,
De parcă din biserică au coborît doi sfinți,
Că eu mă mir și mă întreb:
De atîta frumusețe nu mi-am eșit din minți?...

Mă uit în apa ciobului dintr'o oglindă
Și mă văd huidumă până'n grindă,
Cu umeri lați și pumni de haidamae.
Că aș putea cu pumnii mei să sec un lac,
Să fulger un oraș, sau să dobor un munte.
Și aș putea, să fac mai multe...
Și zău, că e frumos să vezi așa ceva
Când bietii mei bătrîni n'au ce mânca.

Și mă întreb din nou: De ce
Nu pot să fac nimic din tot ce vreau și tot ce e?
Și-aștept cu brațe leneș răstignite
— Intre grădini și abator —
Sfârșitul zilelor neîmplinite.
Când aș putea să fur, sau să omor,
Să satur foamea tuturor?...

Dar bunii mei... și dragii mei..

— Ce 'ntotdeauna-au fost cumiți, —
Atîta mi-au vorbit de legi și Dumnezeu,
Că-i mai frumoas să moară ca doi sfinți
Fără vinul sîngelui în suflet
Și fără trupul Domnului în dinți..

CONSTANTIN BARCAROIU

sonații diabolice, care răsbat cu ghiare veninoase — însoțite de imaginația cetitorului — acolo unde bunul simț, credința, morala, societatea interzice.

Lectorul trăește bucuria unei victorii.

— „A săvârșit o faptă nepermisă”. Nu-și dă seama că trăește o iluzie nefastă...

Cărțile apar periodic și rînjesc, cu fascinantă atracție, în locurile cele mai ușor accesibile. Citește mereu, eroul nostru, același fel de cărți. E un mare amuzament să urmărești faptele eroice ale unei bande de escroci, viața destrăbălată a unei prostituate, vitejiile unui conte misterios (veșnic în tovărășia unei cutii sifedate), căsătoria fratelui cu sora sa, pasiunea erotică a unuia pentru colegul său, păcatele și rătăcirile bieteii făpturi omeneste, mărite până la fantastic pentru ca lectorul să nu mai aibe nimic de zis.

Apar zilnic nesfârșite romane în fascicole, intrerupte la ultima pagină „tocmai când apărea o umbră fantomatică pe ușa secretă din față”, pentru ca a 2-a zi, neapărat, să se deslege misterul. Fascicolele se vînd mai ușor ca pâinea caldă. Cărțile cu apariție periodică dispar înainte de a se usca tușul tiparului. Se vînd cu miile și zecile de mii.

...Și, cetitorii noștri încep dela o vreme să devină și ei eroi. În sufletul lor, cărțile cetite, au picurat,

fără îndoială esență de plante exotice, ameteitoare ca o băutură alcoolică, tare și miresmată.

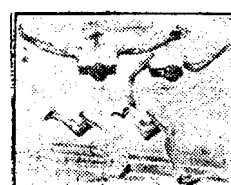
Caracterul li-se denaturează sentimentele devin patimi, legile morala fantome. Nimeni nu le mai poate sta împotriva. Demonul a neșit astfel să le dea pela nas cu narcoticul destrăbălării, să le gâdile coastele cu degetele moi ale nestăpînirii de sine și încet, încet să-i rostogolească pe povârnișul degenerării — cu plăcuta legăna-re — pentru a se evita o eventuală redeșteptare. Țara nu va mai putea conta pe ei. Ori, ceace ne trebuie nouă este însănătoșirea morală, redeșteptarea sentimentelor superioare, oțelirea caracterelor în fața concretului.

Iată cât de mare este vina acestor fel de publicații, menite să ispitească mințea și simțămintele, să rătăcească gândurile departe de realitate, să debiteze forța creatoare.

Deschideți ochii mari și cumpăniți înainte de a ceta o carte.

Respirați aerul cărților sănătoase, care, din mila Domnului, se mai găsesc — nu duhoarea publicațiilor vătămătoare.

NICOLAE NEDELCO

Clasă și Națiune

„Istoria oricărei societăți până în zilele noastre, scria Karl Marx în manifestul comunist din 1848, nu a fost decât istoria luptelor de clasă”.

Și aceste lupte de clasă s'au perpetuat până în zilele noastre, culminând în lupta dintre burghezii și proletariat.

Lupta de clasă azi, nu mai poate subsista. Noțiunea de clasă proletară e susținută în mod fals, pentru a mai putea da viață perimatelor concepții marxiste, speculate în folosul unei dictaturi roșii.

Între intelectual și muncitorul manual numai există barieră, de cât din respectul pentru știință.

Trecând peste toate aparențele societatea e îmbibată de un suflu nou de viață și de o nouă concepție despre legăturile dintre oameni.

Mâna fină a căutătorului în cărți se întinde frățeste fără ncrețituri de frunte, mâinii bătătorite de muncă a țaranului sau a hamalului.

Blazoanele snobilor s'au prăbușit. Munca a devenit în locul lor titlu de noblețe. Munca nu mai e socotită o nenorocire. Mai mult... munca devine pe zi ce trece un drept, nu o datorie.

Clasa, în înțelesul marxist al cuvântului, e o delimitare voită, artificială, cu toate aparențele reale de existență dar care se prăbușește în fața unei Națiuni, ce înțelege ca în totalitatea ei să formeze o clasă, o națiune muncitoare.

Cuvântului muncitor i s'a dat o accepție pur manuală și chiar disprețuitoare, accentuată de însăși corifeii socialiști, care reduceau noțiunea de muncitor la lucrătorul din uzină.

Ori, muncitor, trebuie să fie tot individul care e membru component al unei Națiuni, deoarece o Națiune în care pot viețui trântori, e o națiune sortită pieirei, care nu-și mai merită numele.

Între un membru al clasei burgheze și unul al clasei proletare nu există diferență din punctul de vedere om și mă surprinde faptul că doctrinarii marxști care spun că iubesc pe om atât totuși în numele unor clase fictive ura între oameni.

Deosebirea între un burghez și un proletar constă numai în educație și avere.

Ori aceste două lucruri se pot nivela printr'o altă educație și o repartizare echitabilă a averilor.

Marxiștii condamnă lupta de rasă unde totuși mai pot exista și există chiar deosebiri native, fundamentale. O rasă se deosebește de alta prin structură sufletească și fizică, prin calități și defecte cu

profundzimi atavice depărtate în timp și totuși pentru marxiști antagonismul între clase e veșnic întretinut și alimentat cu ură, ceace între rase se caută a se atenua.

Dacă ura de rasă e numită de marxiștii sălbăticie, apoi ura de clasă, fictivă și falsă e mai mult: e criminală.

Națiunea e adevărata clasă în înțelesul de colectivitate, de muncă, legată de interese și nevoi.

Națiunea e clasa, care vorbind aceeași limbă, trăind într'o singură mare familie, având la bază aceleași aspirații și nevoi, stăpânind în comun o uzină împrejmuită de hotare, poate pretinde pentru ea dreptul de comunitate, de interese ce le are de apărut față de alte națiuni.

Clica de azi a capitaliștilor pontifi peste avutul unei Națiuni și cu lacheii lor de politicieni, nu vor mai fi mâine în România pe care o dorim și pentru care luptăm.

Dela industriașul, mare întreprinzător ce poate conduce cu măestrie un grup de uzine și până la umilul măturător de stradă toți vor fi muncitori, toți vor forma națiunea muncitoare.

Acela care nu va munci, nu va creia, va fi în mod automat eliminat din corpul națiunii și sortit pieirei.

România de mâine va fi un șantier, unde un corp de 14.000.000 de muncitori vor salahori cot la cot, pentru a frământa cu sudoare zorii unei ere noi: era muncii.

Iată de ce „Cruciada”, înțelege să nu militeze pentru o dreaptă care are înscris în programul ei printre altele: „crearea unei mici burghezii românești, în locul celei străine” adică o simplă înlocuire de stăpâni mici și tirani.

Nu, atunci, toată națiunea ar trebui să devină o mică burghezie, dacă prin mică burghezie se înțelege o bună stare relativă.

Națiunea nu mai poate fi diferențiată în mici și mari burghezii, în muncitori și trântori, în spoliatori și spoliați.

Națiunea va trebui să devină una, prin muncă.

Iată de ce condamnăm dreapta care luptă pentru întronarea unei oligarhii autochtone, tot atât de mult ca și stânga care luptă pentru înscăunarea unei oligarhii cosmopolite.

Și una și cealaltă sânt false și interesate.

Națiunea muncitoare este scopul și ținta noastră, Națiunea muncitoare dela gurile Dunărei, care va regenera prin exemplul ei mișcările și luptele sociale de mâine. MIHAIL STELESCU

Muncă, cinste, dreptate

Când vedem fărâmițându-se partidele așa zise ale democrației integrale și chiar cele istorice, în păcatele demagogiei politicianiste cari au înveninat țara, nu putem să nu împărtășim satisfacția că asistăm la falimentul politicianismului egoist și venal.

O forță divizată, fără un obiectiv sau o acțiune unitară nu mai poate fi considerată drept forță fie ea politică, socială, economică sau mecanică.

Iată atâtea partide și formațiuni rând pe rând din acest mare proces de desbinare a forțelor politice.

Monstrul democratic al demagogiei se sfîșie înăuntru, se rupe în afară, dezamagind nădejdiile poporului, care așteaptă o cărmuire dreaptă și înțeleaptă, cu foloase pentru cei mulți nu pentru cei puțini chemați să călăuzească treburile țării, nu ale lor, pe căile drepte ale legalității.

Această dezagregare de forțe se întâmplă sub ochii noștri și privim cu groază la nepăsarea aparentă a celor mulți cari suferă într'o tăcere prevestitoare de furtună.

Dar ne întrebăm cu aceiași îngrijorare de rostul atâtor forțe noi, născute a muncii și conștiinței naționale. De ce aceste grupări tinere, forțe sincere, rămân în izolare?

Unde este unitatea sufletească — a fiilor buni și luminați ai acestui neam, care să îndrumeze simțirea și patriotismul poporului că-

tre un singur țel, întărirea vieții morale și materiale prin organizarea muncii în cadrul legalității, pe toate tărâmurile.

Existența noastră ca nație, așezată în granițele ei naturale și istorice ale României Mari, redobândite prin sacrificiul de sânge și întărite pe temeiul dreptului de autodeterminare a popoarelor, este prima noastră preocupare.

Viața unui popor este scrisă de eroii lui, cari s'au ridicat totdeauna prin adâncimea valurilor de suferință ale mulțimei, suferință isvorită din atâtea ilegalități și tiranii.

Națiunea care a muncit cu credință, care a știut să respecte munca și dreptul la muncă a dat totdeauna pildă de adâncă înțelegere a împrejurărilor.

Din sânul acestui popor au apărut, la timp, oameni aleși, sinceri, hotărâți, pentru binele și propășirea națiunii.

Nu se poate ca în împrejurările prin cari trecem, acești oameni să nu se recunoască și să nu-și întindă mâna pentru a începe munca adevărată pe care o cere semnele și nevoile vremii.

Să fim înțelegători, toți fii buni ai acestei nații eroice și generoase, toate aceste forțe sincere și conștiente, trebuie ca, într'o zi, să formeze unitatea — forță de acțiune, pentru apărarea drepturilor la viață ale acestui popor, prin muncă, cinste și dreptate.

Este necesar să lucrăm la întărirea țării prin întărirea temelțiilor ei constituționale, pentru ca atmosfera dinăuntru, îmbăcșită de mizerie, boală, trădare, spionaj și demagogie să nu se sufoc.

Cei cari au fost aruncați să trăiască în mijlocul nostru și cari ne iubesc, să ne fie adevărați frați, precum cei din afară, cari cunosc sufletul și eroismul poporului român să ne fie aliați sinceri și devotați la nevoie.

Viața se întemeiază pe trei imperative: *muncă, cinste și dreptate*.

Așa cum trebuie să împărțim dreptatea la toți fiii țării fără deosebire — așa poruncește conștiința, tot așa să împărțim dreptul la muncă între acei cari prin muncă trebuie să trăească; iar munca să fie demnă și ușoară, pe cât o ușurează progresul tehnic al mașinismului și al civilizației.

Pe acest ogor avem datoria să tragem brazda adâncă, în care să aruncăm sămânța adevărului, credinței dreptății muncii și conștiinței naționale.

Nu este vreme de pierdut. Să începem cu cei buni și puțini acțiunea de organizare a muncii naționale pe baza DREPTULUI LA MUNCA.

Eșim și semănăm un bob de idee sănătoasă și creatoare dela care să avem o recoltă bună și bogată ca răsplată pentru munca organizată a națiunii.

DEM. C. MILOZI

INVITAȚIE LA VIAȚA

S'au lansat de cîtva timp, către tineretul nostru, citeva apeluri, pentru a se constitui într'un front. Un front datorită căruia să-și poată revendica dreptul la viață. Dar o viață care să nu ceară compromisuri. Ci, liberă, trăită din plin și fără griji pentru a doua zi.

Trăind sub robia totală a banului și a traficului de influență, era natural ca tineretul să vrea un front pentru a-și apăra integritatea și drepturile. Totuși, un front n'ar fi necesar. Adică un front, ca în politică.

Ceeace ne trebuie e un front spiritual.

Fără a fi constituiți, toți tinerii să fie uniți, fiecare neajuns al vreunui fiind al tuturor. Trebuia un front spiritual datorită căruia să se poată păstra și ridica moralul acestui tineret destul de încercat.

Deci dreptul la viață se poate cere oricînd. Și nu ț-l poate lua nimeni. Dar pentru ca viața să-ți fie liberă, cinstită, trebuie, sau să fii tare, sau să știi să renunți, cînd și s'ar oferi o alta. Tineretului îi trebuie o viață a lui, nu una dictată.

Ceeace uită acest tineret, însă, este pregătirea. Atît intelectuală cît și de caracter. Un tînar trebuie să înlocuiască perfect pe cel care i-a premers și trebuie să poată să

reziste contra oricăror tentații. Și mai e ceva. Se face prea mult caz de tinerete ca vîrstă. Pentru unii, e suficient să fii tînar ca să ai pretenții și să faci pe martirul.

E frumos, că în acele apeluri către tineret se voia libertatea de gîndire, de acțiune, precum și neîngrădirea aspirațiilor sau a posibilităților. Dar, un lucru esențial. Aceste libertăți nu se cer. Ele se câștigă sau se iau, și apoi tineretul care detestă gloata profitoare a partidelor vrea să debuteze în viață printr'un front care nu e decît tot un fel de partid?

Rostul tineretului în acest moment critic, este să se pregătească intens și în tăcere. Singurătatea nu trebuie să înspăimînte pe nimeni. Ea te învață să rezisti suferinței și te păstrează curat. În plus îți înlesnește pregătirea. Deci nu lamentările sunt necesare azi și nici îndemnul la formarea frontului tineresc. Ci închiderea fiecăreia în turnul său de fildeş și pregătirea serioasă și de nediscutat. În singurătate înveți să respecti adevărul, cinstea și capeti țarie de caracter. Adică ceace i-se cere unui tînar care aspiră să aibe un rol de conducător în societatea românească a secolului acestuia. României de azi și celei de mâine, îi trebuie oameni cinstiți, drepti și cu

simțul răspunderi adînc brăzdat în sufletele lor.

Suferința nu trebuie să ne fie prilej de lamentare. Pe ea trebuie s'o păstrăm în noi. Deaceea, să muncim.

Muncind, luptăm cu toate vitregiile, învingându-le.

Și știut este că victorie adevărată e numai aceea care a fost cîștigată prin luptă.

Nu trebuie să ne ingenuche viața, oamenii, timpul.

Capitularea e rușinoasă. Atîta timp cît mai poți munci, muncește, căci rezultatul munci tale, ori cînd va veni nu va fi prea tîrziu, pe dată ce vei apuca acest tîrziu. Nu trebuie să lăsăm să pătrundă indoiala în sufletul nostru. Indoiala roade și descompune. Să fim tari, să fim hotărâți, să nu dăm înapoi.

Nu ne trebuie surle și tobe, ci pregătire solidă și în tăcere.

Omul care tace e repectat, iar tăcerea lui cu cât se prelungește, îl face de temut pentru cei din jur.

PAUL BĂRBULESCU

● **INAINTE** de-a vă entuziasma de numerus clausus al domnilor Vaida și Micescu, asigurați-vă de moralitatea celor, cari vor voi să aplice această reformă.

PANA IT va publica

ISTRATI în numărul viitor al gazetei noastre:

Numerus... politicianus

ANCHETA PRINTRE CITITORI (RASPUNSURI)

„CRUCIADA ROMANISMULUI“ în dorința de a stabili o legătură cât mai strânsă cu cetitorii, întreprinde o anchetă.

Fiecare cititor e rugat să ne răspundă — ne anonim — la următoarele chestiuni :

1. Dece citește „CRUCIADA“ ?
2. Ce rubrici îl interesează mai mult și ce crede că ar trebui să mai fie ?
3. Ce păreri în contradictorii are cu ideile și problemele desbătute în „CRUCIADA“ ?
4. Cum privește partidele politice ?
5. Ce părere are despre actualele organizații naționaliste ?
6. Cum privește mișcările de stânga ?

Răspunsurile se vor adresa : Mihail Stelescu, Str. Emil Costi- nescu 17, București.

RĂSPUNSUL UNUI GĂLAȚEAN, FOST LEGIONAR

Sunt bucuros că pot răspunde la o anchetă, care iese din comun, prin interesantele întrebări lansate și mai ales, prin obiectivitatea cerută de anchetator. Imi place să fiu cinstit, chiar dacă după urma acestei vederi voi avea de suferit — deci nu mă sfiesc să răs- pund așa cum gândesc. Iată dar :

1) Cetesc „Cruciada Românismului“ din moment ce am văzut alăturate, două nume care îi garantează *loialitatea* și încă două nume, până mai ieri opuse: Mihail Stelescu și Panait Istrati.

2) Mă interesează în primul rând cronică muncitorească și cea literară: Ambele ar fi mai folositoare dacă tendinței — chiar subtilă fiind, i-ar lua locul obiectivitatea. Sunt contra celor cari iau atitudine în literatură și sunt de părere, ca rubrica muncii să fie mai pe larg tratată.

3) Ca român neaș, ideile „Cruciadei“ îmi sunt desigur, bine venite. Ca proletar însă, păstrez rezerve, iar ca om resping rassismul.

4) Dacă în teatru se spunea „există ceva putred în Danemarca“ — apoi în viața noastră politică de azi, pot afirma că, putreziciunea a devenit putoare de nesuferit și numai cine e lipsit de miros se mai poate apropia de ea. Și-acum. La toată ancheta în general și în special la punctele 5 și 6, răspund printr'o scrisoare deschisă, adresată lui Mihail Stelescu și Panait Istrati :

Eu care nu mai speram nici când, să-mi întâlnesc camarazii din vechea gardă, iată-mă azi în fața unuia dintre ei — poate în fața celui mai drag. Plecat din mijlocul „gărzii“ evitam orice întâlnire. Eram scârbit până în măduva oaselor, biciuit până la sânge de mitraliera invectivelor — mitralienă instalată într'o casă care până la izbucnirea incidentului, o iubeam mai mult decât pe cea părintească. Îți aduci aminte, frate Stelescu?

Tocmai scosesem împreună cu câțiva colegi — elevi de liceu, o fișică literară — așa cum apar multe în provincie și scrisă cum scriu elevii. Nimic pretențios afară de titlu (o intitulasem pompos) „Dunărea literară și artistică“.

„Revista“ era finanțată de un croitor tot atât de jigărit și calic ca și noi, dar care din îndelungi hoinăreli pe tărâmurile Mediteranei, învățase să rabde de foame, ceiace nouă, încă nu era imposibil. Lucru avea puțin — ca orice meseriaș necunoscut. Din când în când cosea câte-un costumăș de haine pe la camarazi, cari în nu-

mele „frăției de cruce“ plăteau în rate și nu de puține ori îi trăgeau „clapa“. Avea o inimă caldă și mai presus de toate era om. Il che- ma, ca pe atâția, Toma. Și fiindcă păstra și el câteva însemnări de haimana divină, a început să rabde de foame și tot câștigul să ni-l dea nouă, pentru realizarea idea- lului nostru de adolescenți entu- ziaști. Cu acest sacrificiu a apărut primul număr din „Dunărea“. Ce frenezie era pe capul nostru. frate Stelescu!

Dar spre teribila noastră dezilu- zie, am observat că revista nu prea se vinde. Adunați în odaia croi- torului, ne-am întreat care-i cau- za? Și fiind elementară am găsit-o. Nici un „consacrat“ nu se inveda- ra în sumar? Desigur ce interes putea să suscite niște anonimi ca: Roșca, Mazilu, Dinu... Toți niște începători cari scot o fișică în provincie.

Am apelat atunci la concursul câtorva scriitori, dar nici unul n'a binevoit să răspundă invitației noastre, socotindu-ne probabil „pușlamale cu veleități“...

A doua zi, însă veni miracolul. Poetul și fondatorul „Dunării de Jos“, dela 1908, ne trimitea o ade- ziune inflăcărată și ne chema la el să ne dea manuscrite (printre care traducerea Paradisului lui Dante), să ne ofere o cameră mai omenească pentru redacția noastră și mai mult, își lua angajamen- tul să intervină direct, pe lângă scriitorii dela București, — procurându-ne astfel nume și tiraj. Țiu minte am plecat atunci, din casa lui Buzdugan cu brațele pline de cărți și cu un stimulent puternic în inimi. Era prima noastră isbândă — cuceream un „bătrân“, aveam un sprijin în cruciada por- nită...

Dar, crâncen destin! Când ne-am dus a doua oară, să vorbim cu ma- turul nostru prieten, — ne-am îngrozit. Const. Z. Buzdugan, atâr- na de cuiul lămpii din tavan, cu limba scoasă și ochii holbați. Era în ajunul nașterii lui Iisus...

Pentru inima lui, pentru bună- voința arătată, pentru darul făcut trecând peste orice trebuia să scri- un panegeric. Ne-o impunea cel mai elementar bun simț, *oriât de „legionari“ am fi fost noi și oricât de „francmason“ ar fi fost el.*

Și atunci, catastrofa! Într'o ședință festivă, convocată pentru sărbătorirea nașterii lui Iisus, toți „frății de cruce“ s'au ridicat împotriva mea. Cum de am îndrăznit — spuneau ei —, să în- chin un număr de revistă unui francmason, unui jidovit, unui tră-

dător de patrie... Sărmani legiona- ri-arhangheliști, apărați cu atâta fanatism religia din texte și strivi-ți fără scrupul, generozitatea din inimile semenilor voștri!

M'au răsucit frații, în frigarea invectivelor și pe-o parte și pe alta până când, în cele din urmă pârjo- lit de ajuns, mi-au propus un pa- liativ: „Dacă vrei să rămâi cu noi, îți cerem să publici în numărul următor, o desmintire cum că arti- colul, privitor la vieața și opera francmasonului Buzdugan, nu ți se datorește, ci a fost strecurat fără știrea ta în revistă. Contrar — continua ședința — eși afară din casa aceasta sfântă a frăției de cruce (rep. conf. pr.-v.).

Desigur ca orice om conștient, am preferat expulzarea!

Evenimentul acesta, mi-a revenit în minte odată cu apariția lui Istrati, în coloanele Crucidei. Dar mai întâi o mărturisire.

Semnătura lui Istrati lângă Stelescu, m'a surprins. Cum, inițiatorul și conducătorul acelor frății de cruce, care m'a svârșit afară fiind că am căutat să reabilitez — pe cât posibil —, oamenii cu suflete mari, ca C. Z. Buzdugan, Panait Istrati, Jean Bart, etc..., cum Stelescu îmbrățișează un renegat?

Dar lectura Crucidei m'a clarificat. Da! Stelescu abia acum s'a isbit de micimea sufletelor pe care a vrut să le ridice, cu entuziasmul său febril...

Și astfel cazul meu se repetă. Cu o singură diferență. Eu, m'am atașat de vorbele — izvorâte din inimile calde ale oamenilor de pre- tutindeni; înainte de a fi înrolat în vreo „legiune“, pe când Stelescu tocmai după ce a părăsit acea legiune. *El a căutat să modeleze sufletele altora după al său, în timp ce eu, am umblat veșnic in- setat după fântânele sufletelor mari...*

Cât privește de Panait Istrati, nu pot spune decât că a pătruns în mine, ca într'o casă cu ușile vraște, înainte încă de apariția acelei cărți „Spovedania unui în- vins“. Iar din ziua când acest Pa- nait Istrati, bolnav la sanatoriul „Filaret“ în ajunul Paștilor, a scris neuitata scrisoare către Francois Mauriac; din ziua aceea oricine ar interveni, nu mă poate despărți de inima lui.

Nu-l cunosc personal pe Istrati și nici vre-un interes meschin nu mă leagă de el, — dar îl simt în mine până la contopire!

În ziua când voi veni la Bucu- rești, aș dori să ne întâlnim toți trei — voi să vorbiți, iar eu să vă ascult... DIMITRIE ROȘCA

Schimbându-se nume- rile străzei Emil Costi- nescu, corespondența se va adresa la nr. 17, în loc de 10.

Sport

INCEPUT DE SEZON

Sâmbătă 2 Martie cr., va fi re- luat campionatul național, în ca- drul căruia se vor juca partidele : Venus, C. F. R., Unirea Tricolor- Gloria și Ripensia-Chinezul.

În urma lamentabilei figuri, reu- șită în turul diviziei, de către echi- pele bucureștene, e de sperat un reviriment — adus poate de aerul primăvărat, ce ne-a umplut piep- turile un moment mai de vreme ca de obicei și de odihna jucătorilor, un atout indiscutabil — care să le smulgă din tovarășia insuportabi- lă a codașilor.

Pentru aceasta însă, se cere a- cea dragoste, între cluburi care să le apropie de victorii răsunătoare, nu ura și pretențiile injustificabile, ce — s'a dovedit, că deseori le mână spre înfrângeri dureroase.

După cum am spus mai sus, inaugurarea oficială va fi făcută Sâmbătă 2 Martie, cu întâlnirea

VENUS — C. F. R.

Acest match, cu o tradiție în campionatul bucureștean, va pri- lejiu desigur o dispută extrem de interesantă.

Anul trecut, Venusul a învins C. F. R.-ul cu 4—3, după un match dramatic — după ce la pau- ză conducea cu 3—0 — în retur, iar în tour, i-a cedat cu 3—2.

După cum se vede, ambele lupte, au fost extrem de strânse. Recent, Venusul a întâlnit Prahova, de ca- re a dispus cu 7—0, iar C. F. R. pe A. S. C. A. M., care i-a cedat cu 7—1.

Două rezultate, care s'ar putea să spună ceva, deși în fond nu spun nimic, deoarece Prahova nu

mai e ce a fost, iar A. S. C. A. M. e destul de slabă, mai slabă chiar decât formația ploeșteană.

Prin prisma acestor rezultate și ce-a a formei arătate pe teren, Ve- nusul e un favorit indiscutabil, ori- ce surpriză, fiind cu desăvârșire exclusă.

Cea de a doua partidă se va dis- puta tot în București pe arena din Obor și va pune față în față pe:

UNIREA TRICOLOR — GLORIA

În tour, la Arad, bucureștenii au rușit un draw penibil, lucru ce n'ar fi exclusă să repete; totuș, Du- minica trecută Gloria a reușit un 0—0 cu Chinezu la Timișoara, o performanță admirabilă, ce nu știm însă, cărui fapt să i-o atri- buim: formei bune a arădenilor, sau lipsei de antrenament a timi- șorenilor.

O victorie a Unirii Tricolor nu ar fi exclusă, după cum nu ar fi iarăș exclusă o înfrângere; un match nul e rezultatul cel mai pro- babil.

Și înfârșit, ultimul match, se va disputa la Timișoara, între :

RIPENSIA — CHINEZUL

Intrucât, combatanții sunt la e- galitate de puncte în fruntea cla- samentului, — Ripensia fiind lea- der, datorită goal-averag-ului — se prevede o luptă dusă până la extrem, în urma căreia, Ripensia își va lua revanșa înfrângerii din toamnă.

Deci trei matchuri, din care se cunosc doi învingători indiscutabi: Venus, Ripensia, și un match mai mult sau mai puțin echilibrat: U- nirea-Tricolor-Gloria.

Un început ce va fi desigur de bun augur activității viitoare a for- mațiilor bucureștene.

Marginale.

ANA MOGA-GEORGHEȘCU. Cântă- reața româncă a cărei fenomenală voce i-a atras mondială faimă, săptămâna a- ceașta pleacă din nou în țara artei și a muzicii.

Pleacă, pentrucă la *Opera română*, nu are loc. Și pentrucă alții trebuie să se bucure de comorile pe cari Dumnezeu le-a însămanțat din belșug printre noi.

Dar așa este în țara noastră. Ade- văratale valori, nu au loc de manifestare. Suntem sortit mediocrității, iar marile talente anonimatului.

De succes, suntem siguri că-l va re- purta tot așa de glorios ca și în rân- durile trecute, ridicând și mai mult pre- stigiul artei românești. Ceiace ne mai rămâne nouă, e să-l dorim voiaj bun.

● A apărut în vitrinele librărilor *GEDICHTE AUSWAHL* de G. Tufo- veanu, în traducerea germană a d. A. Flachs.

● REDEȘTEPTAREA, II, 7 — or- gan săptămânal de luptă național crești- nă. Apare la Timișoara, sub direcția d. I. M. Avramescu-Remeșanu.

E un curajos ziar românesc, care luptă occidental întru biruința slovei drepte și creștine.

● REGRETĂM mistificarea, venită din parte ziarului *Infrățirea*, care ne-a înșelat buna credință. De astăzi încolo acest ziar *recinstit și tendențios* nu va mai avea opitalitatea coloanelor noastre...

● PLAURI SĂCELENE, harnica și micuța revistă a d. Victor Tudoran a pă- șit peste pragul celui de al doilea an. Îi urăm aceiaș perseverență și cinste îndră- cită în promovarea faptelor de cultură de peste munți.

● PAMFLET e numele unei tinere reviste, vioaie și plină de talente, — care apare la Iași sub direcția d. Cosma Da- mian.

VOI M' AȚI UCIS! *)

Discuții inter-redacționale

Marele nostru prieten, Panait Istrati ne-a adresat la redacție o întîmpinare. Deoarece prietenia noastră s'a legat în

văzul cititorilor, toate discuțiile importante le vom face în coloanele gazetei.

INTÎMPINARE

Articolul «Pe marginea scrisorii unui muncitor» era scris și predat redacției, când mi-a sosit numărul trecut al *Cruciadei*, în care am citit, pe ultima pagină, un articol (cu titlul pe trei coloane și cu fotografia d-lui Mussolini) intitulat: **DIN FRESCA ISTORICA A FASCISMULUI**, și semnat Tudor Ionescu.

Nu știu cine este d-l Tudor Ionescu, dar știu perfect ce este fascismul, și știu să vă declar că publicarea sus zisului articol în coloanele *Cruciadei* are toată indignata mea dezaprobare. E nici mai mult nici mai puțin decât o înșelare a bunelor credințe și o rupere a pactului pe care l-am făcut împreună, când s'a acceptat colaborarea mea desinteresată cu condițiunea absolută ca *Cruciada* să se menție la o egală distanță de fascism, de comunism și de antisemitism huliganesc.

Or, în articolul sus numit se face apologia cea mai plată a fascismului, ca metodă de guvernământ, în vreme ce în fruntea aceluiaș număr, Mihail Stelescu, arzând ultimii idoli adorați ieri, (așa cum am făcut eu însumi), spune că linia noastră nu e «NICI DREAPTA, NICI STÂNGA», ci **acel românism pe care noi îl vom nobil, uman, creator de valori**

RASPUNSUL REDACȚIEI.

Panait Istrati! recunoaștem perfectă D-tale dreptate, principială, în ce privește articolul incriminat. Cu diferența, că în acel articol nu se laudă «antur de rîcină», ci se descrie cronologic pașii fascismului. Din fascism s'a comentat numai violenta luptei în vederea biruinței ideii, neînțelegîndu-se prin aceasta, că o acceptăm ca armă de guvernământ și că aderăm la fascism.

Nu!
Atitudinea «CRUCIADEI» este aceia fixată de directorul ei în articolul: Nici dreapta, nici stînga. ȘI ACEASTA ATITUDINE NU VA PUTEA FI CĂLCATĂ, DE AZI ÎNAINTE, DE NIMENI, ÎN ACȚIUNILE ȘI COLOANELE CRUCIADEI. Intelegem să ne păstrăm această frumusețe spirituală și în faptele, care ne vor întări cuvintele, și vor legitima oricînd rostul existenței noastre.

În ce privește remarcă, făcută de dvs, referitoare la «condițiunea absolută» a unui pact impus, în schimbul colaborării, permiteți-ne să o arătăm ca IN-

morale și integru împărțitor de dreptate.

Să se remarce că eu nu dezaprobat gestul națiunii italiene de-a se fi apărat de comunism, opunându-i fascismul, cum nu dezaprobat hitlerismul de-a fi frânt gâtul aceleiaș hidre. Ceva și mai mult. Dacă la noi guvernele ar îngădui într-o zi comunistilor să devie stăpînia străzii, așa cum se petrece în Franța, m'aș declara gata să susțin orice acțiune violentă care să gâtuie teroarea roșie.

Dar de aci, până a lăsa să se creadă că nenorocita de pâine amară pe care o mănîncă noroadele în Italia, în Rusia și în Germania, nu va mai putea fi mîncată de-a lungul veacurilor decât cu binecuvîntarea uleiului de ricină, a G. P. U.-ului sau a rasismului — nu, nu, nu!

Teroarea poate fi o efemeră metodă de luptă, dar ea nu poate fi o metodă de guvernământ. Ea nu rezolvă nici un fel de criză economică. Ea este o boală și deci noi nu putem face apologia nici unei boli.

Îată de ce declar că dacă asemenea apologii (de ce nu și cea a comunismului?) vor mai găsi în viitor adăpost în coloanele *Cruciadei*, colaborarea mea va înceta în chip automat.

PANAIT ISTRATI

EXISTENȚĂ.

Colaborarea dvs. la CRUCIADA s'a făcut pe temeiul PREEXISTĂRII acelei «condițiuni absolute» în gîndul, în scrisul și atitudinea noastră. Dealtfel aceste lucruri le-ați spus, public, chiar dvs. în primul articol, apărut la noi.

Atitudinea de «nici dreapta, nici stînga», era încă de atunci în noi ca un germen fermentativ. Au trebuit 12 numere ca plămădirea ei să ne aducă linia convergerilor de azi. Care se identifică și aseamănă cu însăși cele ce desbăteți alături de noi, alături de aceaș luptă în victoria unei VEȘNIC PURE IDEI.

Acestea lămurite sîntem fericiți de fraza simbolică, pe care am desprins-o din întîmpinarea dvs., și care formează AXA NOASTRĂ COMUNĂ de acțiune: «ACEL ROMÂNISM, PE CARE NOI (intr'adevăr noi), ÎL VOIM NOBIL, UMAN, CREATOR DE VALORI MORALE ȘI INTEGRU ÎMPĂRTITOR DE DREPTATE».

CRUCIADA

Reprezentările Primăriei

În cadrul spectacolelor de propagandă muzicală pe cari primăria Municipiului București le dă la Opera Română în schimbul subvenției ce acordă, s'a reprezentat luni 11 crt. *Faust*, arhicunoscuta operă a lui *Gounod*.

Faptul, destul de banal în sine, nu ar fi necesitat preocuparea specială, a unei cronici muzicale. Totuși, datorită faptului că unii interpreți executau pentru prima oară rolurile respective, aduce o justificare.

Ingratul rol al lui *Mefistofeles* a fost cântat acum întîia dată în cariera sa, sură de altfel, de *D-l Nae Secăreanu*, bas cu modeste resurse vocale, dar care prin inteligența doctă și pune în gradă dea rolului și faptul că are acel „ce” imponderabil al siguranței în scenă, a reușit să se mențină în primul plan al atenției spectatorilor.

Desigur, rolul lui *Mefistofeles*, servia pentru voci de mare întințere și multiple posibilități nu este pentru *D-l Secăreanu* care a isbutit dealtfel în „*Don Basilio*” din *Bărbierul din Sevilla* al lui *Rossini*, să câștige toată admirația noastră, fiind o perfectă dublură a celor mai bune voci de bas ce a cântat pe scena operii noastre. Dar, pentru motivele de mai sus și pentru trucerile cu care a suplinat imperati-vele cerute, merită menționarea.

Criza operii române este multiplă. Nu ne ocupăm aici de aspectele ei generale. Criza de tenori este prea acută pentru a mai putea dura. A trebuit să fie băgat în rolul lui *Faust* tot *D-nul Nasta*, tenorul cal de bătaie al spectacolelor în curs de ratare „din cauza jenei vocale” a unor anumiți domni mai mult tenori decât cântăreți. Rînd pe rînd, dramatic, liric, mă mir că nu și lejer, *D-nul Nasta* a trebuit să cânte *Aida*, *Ebreea*, *Rigoletto*, acum și *Faust*, reușind uneori că nu a avut-o în tinerețea carierei *D-sale*. O remarcă: „de ce tremură, gargarisind parcă, limba *D-lui Nasta* în timpul cântatului?”

Desigur, o pedoabă a școlii de bel canto cu care l-au pricopsi „apusenii”, căci atunci când l-am auzit întîiu pe scena operii noastre, era abia în epoca ei de formație, defectul era abia perceptibil.

D-na Babici, în rolul *Margaritei*, a depus toate eforturile și s'a achitat aproape multumitor.

Unde este însă dulceața glasului *d-nei Feraru Alexandra*, soprana prea modestă dar care ar fi putut, cu puțină energie, să facă să-i se deschidă porțile tuturor teatrelor mari ale lumii?

Montarea, prea futuristă. Simplismul e bun, dar fără să strice atmosfera. DAN CRISTEA

pentru a-i scăpa dela peire. Nu vedeau decât Paradisul legionar. Apoi: primiri triumfale în sate și orașe. Arestări. Lanțuri. Inchisori. Sânge. sânge nevinovat din ambele taberi.

Când mi-aduc aminte m'apasă groaza. Și cu atât mai mult mă îngrozesc, cu cât perdeaua de după care lucrează așa numiții capi, s'a dat la o parte.

Totul e întemeiat pe minciună și interes. Ambițiile și dorurile de mărire predomină dela cel mai mic pîn' la cel mai mare. Sinceritatea și entuziasmul tinerilor ce nu știu, și 'ncă sunt mulți ce nu știu cine-i rostul lor în această organizație, după cum sunt foarte mulți și din cei ce habar n'au de programul și ideile la care au aderat, au fost exploatare în modul cel mai josnic.

Acești tineri erau fanatici. Și la fanaticismul lui a contribuit mult alegerea, ca protector al organizației, a celui mai viteaz cavaler al cerului: Arhanghelul Mihail, care nu-i decât un paravan de după care trag sforile conducătorii, întocmai ca la „marionete”.

Dumnezeule! Cu cât avînt și curățenie de suflet m'am aruncat în mijlocul luptei!? Vorbeam în fața mulțimei, care nu vedea decât frumosul, flacăra ce ardea în vorbele mele, dar care nu știa că-l mint, după cum nu știam nici eu aceasta.

Mă primeau în casa lor, împărțind puținul de hrană, bun sau rău, pe dindouă.

Îl mințeam în casa lui și de aceasta nu merit, chiar dac'ar trebui, cătuși de puțină milă sau ertare. Vreau să-mi ispășesc păcatele, singur, printr'un proces de conștiință, tirindu-mi trupul ce miroase a hoit și mucegai de pușcării pe străzile celor în care nu mai cred, făcându-mă să mă gândesc că lumea e-o minciună a creației dumnezeiești.

Am fost o unealtă după cum sunt toți tinerii ce-au mai rămas credincioși „căpitanului” lor. Dacă mai există oameni cu sufletul curat, — există câțiva — sunt sigur, vor pleca cu aceiaș durere și scîrbă cu care am plecat eu. Nu vor rămâne decât cei ce au interese sau cei dornici de-a porunci unui grup de adolescenți, rău famați, strânși de oriunde, care n'au nici un căpătâi în viața socială.

Câtă fățarnicie și murdărie în acești oameni ce apar în fața lumii cu: Dumnezeu, morală și dreptate! Toate acestea nu sunt decât vorbe de exploatare a poporului ce se poate înspăimânta de chinurile iadului și se poate mîngăia, făcându-l să creadă orice, cu frumusețile și strălucirile raiului menit pentru cei ce cred fără să cercezeze și pentru cei săraci cu duhul.

Sărmani oameni! Primiți-mă să mă amestic cu voi, căci sunt trup din trupul vostru rătăcit de voi o clipă.

Primiți-mă la voi, dar fără să vă gândiți la ertare. Sunt fratele și învinsul vostru. Am eșit din ascunzătoarea mea ca să vă apar pe voi.

Mi-am vîndut sufletul, pentru voi, unor oameni tirani, care nu-l meritau, ce fac și trec peste toate,

fie chiar sângele celui cu care s'a legat frate, numai s'ajungă ținta, care nu-i aceea pe care o știți dela ei: munca, dreptatea, spânzurătoarea hoților, jertfa de sine pentru a ridica poporul, ci gloria, gloria gloria meschină și onorurile, care-i ridică în rîndurile idolilor, în rîndul vișelului de aur sfărîmat în munții răsăritului de poporul rătăcitor al lui Israel.

Popor nenorocit și vlăguit de puteri! Ești umilit și înșelat după cum te-au înșelat toți până acum.

Te-au înșelat însuși fiii tăi, care s'au aruncat, în vârtejul luptelor, cu toată furtuna ce clocotea în ei pentru a te ridica pe tine din sărăcia în care te sbați, dela război încoace, fără să poți scăpa din hidoasele ei brațe.

Au cumpărat eștin sufletele unor tineri nevinovați, pe care le-au ucis, fără cruțare, pentru a se ridica și-a străluci în fața mulțimei oameni de nimic, dar cu ambiții de-a ajunge deputați, miniștri, dictatori și chiar regi sau împărați, dacă se poate, înconjurați de aureole orbitoare și purtați în lecticile antice de către „sclavii foamei și goliciunii”, care n'au drept nici la vorbă, nici la libertate, nici la viață.

Voi mi-ați ucis sufletul, lăsându-mi hoitul putred de păcatele făcute pentru mărirea și gloria voastră, pe care nu-l va primi nici pămîntul în care zac strămoșii mei. Vi-l dau vouă pentru a mi-l arde și-a arunca cenușa lui în cele patru puncte cardinale, care căzînd de-asupra capetelor mulțimei sperate să vadă că nu eu sunt trădătorul vostru, așa cum veți spune de-acum înainte, ci voi sunteți trădătorii adevărați, trădătorii neamului meu, în a cărui puteri am crezut și mai cred încă. El este Dumnezeu meu.

La picioarele lui cad și mă închin, căci el este suprema putere în această țară murdărită de noroiul tuturor oamenilor politici, care n'au avut nici rațiune, nici inimă, nici suflet pentru el.

Plîng pe toți acei ce nu cunosc, sau n'au posibilitatea să cunoască murdăria sufletească a acelor ce 'n fața oamenilor sunt smeriți și morali.

Dumnezeul poporului meu nu-l va lăsa să cadă îngenunchiat în tața unor oameni intresat și mici la suflet, care merg cu crucea în mână în care ei — mare parte — nu cred, numai pentru a îngenunchia un popor bigot, milostiv și sincer.

El nu știe s'ascundă nimic. Dă totul și face totul pentru cel ce-l convinge mai înainte.

Toți profitorii s'au ridicat pe umerile lui pentru ca, apoi, să-i vîndă haina cu care-i îmbrăcat, sau sculele cu care-și câștigă îm-bucătura de pâine. Au mers cu toții pe drumul rătăcirii, pe care ați apucat și voi.

Mergeți cu bine! Eu rămân să reasc din cenușa mea și să strig unei lumi întregi minciuna și josnicia voastră.

J. CORBEA

*) Rînduri adresat D-lui Corneliu Z. Codreanu.

Am păcătuțit mult și simt necesitatea de-a-mi mărturisii fărădelegele.

Preot nu-mi trebuie. Deși sunt creștin, în ei nu mai cred. Duhovnicul mărturisirii și judecării mele vreau să fie poporul. Și când spun popor, înțeleg acel complex de flămânzi și desbrăcați ce-au clădit și clădesc temelia acestei fărăi nenorocite. Pe el l-am înșelat cu vorbe și lacrimi, ce curgeau odată cu vorbele mele, și lui vreau să-i spun taina cea mare ce-a clocotit în mine, ca 'ntr'un cazan, până în ziua totalei înfrîngerii.

Pedeapsa mea vreau să vie dela el. În cazul când va fi ispitit de a-mi ridica povara păcatelor ce le port pe conștiință, atunci va fi vrednic de ura și disprețului unui muribund. Nu vreau nici ertare, nici milă dela el. Ceiace vreau este cunoașterea adîncului păcat ce sălășluiește dincolo de mine și de orice om.

Punându-i la îndemână sinceritatea, care-i cheia cu care se poate deschide ușile ascunse ale sufletului omenesc, îi voi desvîlui sufletul meu pentru a ajunge să cunoască, singur, adîncurile sufletești ale altora.

Nu știam să vorbesc și nici nu credeam că voi putea vorbi vr'odată în fața mulțimei. Eram timid. Ba mai mult: mă temeam de oameni. Dar n'a trecut mult până când, într'o vară, m'am deprins cu ei, ascultându-le bucuriile, necazurile, poveștile și doinele lor. Stăteam mult de vorbă cu ei și le citeam pe față mîhnirea și nemulțumirea din cauza stării sociale în care se aflau.

Se plîngeau de biruri grele, sequestre, judecări; și începuse să se indoiască de oamenii stăpînirii, care nu făceau altceva decât să stoarcă banul și vloga muncitorului.

Atunci, răsăriră pe cîmp, pe munți, pe dealuri, legionarii lui Corneliu Zelea Codreanu îmbrăcați în bluze verzi, purtînd centuroane și diagonale, iar pe dedesubtul hainelor purtau arme și cuțite.

Bărbați, femei și copii eșiau pe la garduri pentru a privi această ceată de tineri ce nu știu nici de foame, nici de frig, precum nu știau nici de rușine, nici de frică. Cîntau mereu, lăsînd în urma lor tristețea sau veselie cîntecelor pe care le cîntau pretutindeni și oricînd.

Am fost furat de mirajul acelor tineri cu cîntecele lor entuziasmate, întocmai cum e furat călătorul de mirajul „fetei Morgana” de pe întinsa câmpie a bătrînului Bărăgan. Priveam fascinat după ei. L-am ajuns și-am mărit rîndurile cu unul. Am învățat să cînt, să fumez și să beau...

Eram fericit. Eșisem din starea plictisitoare monotoni. Mai toți erau fii de țărani, care simțeau, sufereau, și credeau la fel.

*

Au trecut câțiva ani. Rîndurile s'au mărit. O nouă evadare din cetățile legionare. Cuvîntări. Făgădueli făcute fără nici o mustrare de cuget. Lacrimi pe obrazii femeilor și bărbatilor necăjiți, care vedeau în ei niște trimiși ai cerului